

IT:stä ja pilvipalveluista

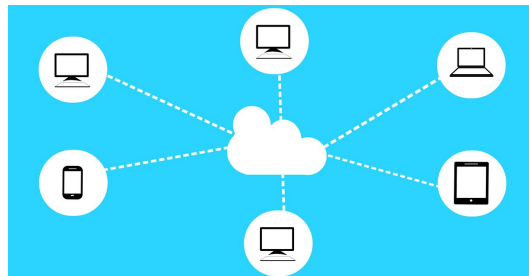
Eija Kalliala

Blogi: eijakalliala.fi

Twitter: [@eijakalliala](https://twitter.com/eijakalliala)

Pilvipalvelut

- Tiedostoja kuten tekstidokumentteja ja valokuvia voi synkronoida digitaaliseen pilveen ja käsitellä selaimella tietokoneelta (lääppäri) tai mobiililaitteelta (tablet-laite, älypuhelin jne).
- Esim.
 - [Google Drive](#), [iCloud](#), [OneDrive](#)
 - [Dropbox](#)
 - Useimmat somepalvelut
- Palveluun kirjaudutaan omalla käyttäjätunnuksella (yleensä sähköpostiosoite) ja salasanalla (account, tili).
- Tiedostoihin voi antaa oikeuksia muille käyttäjille.
- Tiedostoja voi jakaa tietyille käyttäjille tai kaikille linkin saaneille.

Google Drive

- Tiedostojen yhdessä kirjoittaminen ja jakaminen
- Tarvittaessa voidaan ladata eri muodoissa (tekstitiedostot docx, odt, pdf)
- Myös valmiiden tiedostojen tallentaminen ja jakaminen (esim. pdf)
- Valokuvat Google Kuvat - tai Photos -palvelussa, näkyvät myös Google Drivessa
- [Google Kuvien käyttäminen Google Driven kanssa](#)
- Muiden jakamien tiedostojen siirtäminen My Driveen
- Kansiointi
- Oikeuksien antaminen (luku, kommentointi, editointi)

Oletko muokannut Wikipediaa?

- Vapaa tietosanakirja
 - Sisältö jaettu CC BY-SA -lisenssillä
 - Vastuulliset ylläpitäjät (nyt 38 henkilöä)
- Muista lähteet!
 - Mistä tieto löytyy? Tiedon pitää löytyä jostain muualta.
 - Älä kopioi suoraan lähteistä vaan muokkaa tekstiä.
- Esimerkkejä
 - [Suomalaiset naisjärjestöt](#)
 - [Tuija Brax](#)
 - [Women's rights in Brazil](#)

Georgios Jakobides:
Ensimmäiset askeleet, 1893.
Tuntematon, Public Domain

Wikipedian muokkausohje

Ohjesivu **Keskustelu** Lue **Näytä wikiteksti** **Näytä historia** Hae Wikipediasta

Ohje:Sisällys

Oletko uusi käyttäjä Wikipediassa?

Wikipedia on vapaa tietosanakirja, jota käyttäjät kirjoittavat yhteistyössä. Löydät tietoa siitä, mikä Wikipedia on, miten teet ensimmäisen muokkauksesi ja miten jatkat siitä eteenpäin, sivulta

Tervetuloa Wikipediaan.

Tekniikkaohjeet

Artikkelien muokkaamiseen liittyviä teknisiä ohjeita

...muun muassa **miten luodaan uusi sivu**, lisätään linkki, merkitään lähde.

Artikkelien sisältöön liittyvät ohjeet

Artikkelien sisältöön liittyviä toimituksellisia ohjeita

Wikipedian ohjekirja

Viisi pilaria	Näytä
Käytännöt	Näytä
Käyttöohjeet	Näytä
Tyyliopas	Näytä
Ohjeet	Piilota
Alkeet	
<ul style="list-style-type: none">• Uuden artikkelin luominen• Artikkelin nimi• Kuinka sivuja muokataan• Haku• Kuvien lisääminen• Taulukot	
Tekniikka	

WIKIPEDIA
Vapaa tietosanakirja

Etusivu
Tietoja Wikipediasta
Kaikki sivut
Satunnainen artikkeli

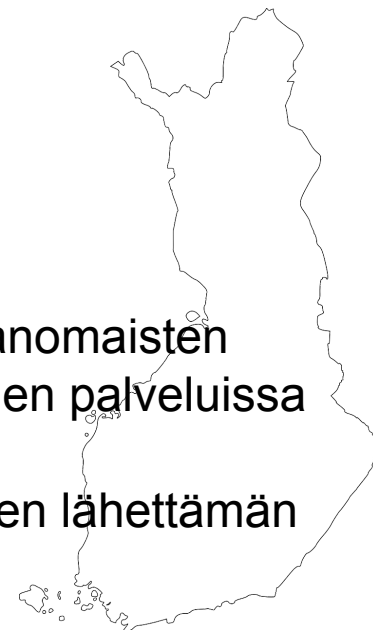
Osallistuminen
Ohje
Kahvihuone
Ajankohtaista
Tuoreet muutokset

Työkalut
Tänne viittaavat sivut
Linkitettyjen sivujen muutokset
Toimintosivut
Ikilinkki

[Suomi.fi](#)

viranomaispalvelut kertakirjautumisella

- Julkisen hallinnon palvelut yhden luukun taakse.
- Palvelussa kansalainen voi tarkistaa omat tietonsa eri viranomaisten rekistereistä ja asioida useiden julkisen hallinnon toimijoiden palveluissa yhdellä kirjautumisella.
- Tulossa Suomi.fi-viestit, korvaavat vaiheittain viranomaisten lähettämän paperipostin.

Lähde: [eSuomi.fi](#)

- Kirjautumalla pääsee näkemään mm. omat henkilö-, ajoneuvo-, kiinteistö- ja kaupparekisteritiedot.
- Myös terveystietojen [Omakanta](#)
- Kansalaiselle valtavasti käyttökelpoista tietoa ja linkkejä eteenpäin.

Muutamia kiinnostavia verkkopalveluja

- [SKS:n muistitiedon keruut](#)
- [Luovuta yksityisarkistosi Kansallisarkistoon](#)
- [Helmet](#), pääkaupunkiseudun kirjastot
- HSL:n [Reittiopas](#)
- [VR](#), Suomen juna-aikataulut ja lippujen osto
- Lippuja tapahtumiin
 - [Lippu.fi](#)
 - [Ticketmaster](#), ent. Lippupalvelu
 - [Kansallisteatteri](#)

By Museokeskus Vapriikki [CC BY 2.0
(<http://creativecommons.org/licenses/by/2.0>)], via Wikimedia Commons

Tekijänoikeus

Yamashita Yohei, CC on Orange, CC BY 2.0, lähde Wikimedia Commons

- Suojaa **teoskynnyksen** ylittäviä tuotoksia.
- Koskee teoksen julkista käyttöä.
- Syntyy materiaalin tekijälle.
- Lisäksi **lähioikeus**: esitykset, ääni- ja videotallenteet, valokuvat, tietokannat ja luettelot, tv- ja radiolähetykset
- Toikkanen, Oksanen: [Opettajan tekijänoikeusopas](#) (Finn Lectura 2011)
- [Kopiokissa](#)-sarjakuva
- [Kopiraitti](#), Kopioston ja OKM:n tuottama tekijänoikeusopas
- [Creative Commons -lisenssi](#)
- Julkaisetko materiaalia? [Video ja vuokaavio avuksi](#)
- Toikkanen, Vilmusenaho: [10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle](#) (CC BY)

10 ohjetta ympäristöään kuvaavalle

Tekijät: Tarmo Toikkonen ja Sanna Vilmsunenaho

Saa kuvata ja julkaista:

Tilannekohtaista:

Ei saa kuvata edes omaan käyttöön:

Creative Commons -lisenssit

Nimi
mainittava

Nimi
mainittava,
jaa samoin

Nimi mainittava,
ei johdannaisia

Nimi
mainittava, ei
kaupalliseen
käyttöön

Public domain,
tekijänoikeudeton

Avoimia digitaalisia sisältöjä

- [Wikipedia](#), [Wikiopisto](#), [Wikikirjasto](#)
- [Wikimedia Commons](#), CC BY-SA-lisenssi
- [Pixabay](#), [Opencliparts](#), CC0-lisenssi
- [Helsingin kaupunginmuseon kuvia](#), CC BY-lisenssi
- [Avoindata.fi](#), avoimen tiedon palvelu
- Some-säiliöt ja sisältöjen käyttöluvat (esim. [Flickr](#), [YouTube](#), [SlideShare](#))
- [TED](#), asiantuntijapuheenvuoroja maailmalta (ei kaupalliseen käyttöön)
- [Khan Academy](#), opetusvideoita (ei kaupalliseen käyttöön)
- [MOOC](#)-lista, massiivisia avoimia verkkokursseja
- Ylen Digitreenit: [Näin löydät vapaasti käytettäviä kuvia](#)
- [Avoimia sisältöjä verkosta](#) (Itä-Suomen yliopiston ohje)
- Googlen kuvahaku -> Työkalut -> Käyttöoikeudet

Lapinlahden sairaala, R.Roos,
Helsingin kaupunginmuseo,
lisenssi CC BY 4.0

Eija Kalliala: Näkymä
Lapinlahden Lähteen ikkunasta
19.9.2017, lisenssi CC BY-SA

yhteistyö

Kaikki **Kuvahaku** Kartat Videot Lisää Asetukset Työkalut

Koko ▼ Väri ▼ Tyyppi ▼ Aika ▼ Käyttöoikeudet ▼ Lisää työkaluja ▼

Yhteistyö on Voimaa

Yhte

- Ei suodateta käyttöluvan perusteella
- Saa käyttää uudelleen ja muokata
- Saa käyttää uudelleen
- Saa käyttää uudelleen ei-kaupallisesti ja muokata
- Saa käyttää uudelleen ei-kaupallisesti

...ä tallennetut SafeSear

ely

yhiteistyö

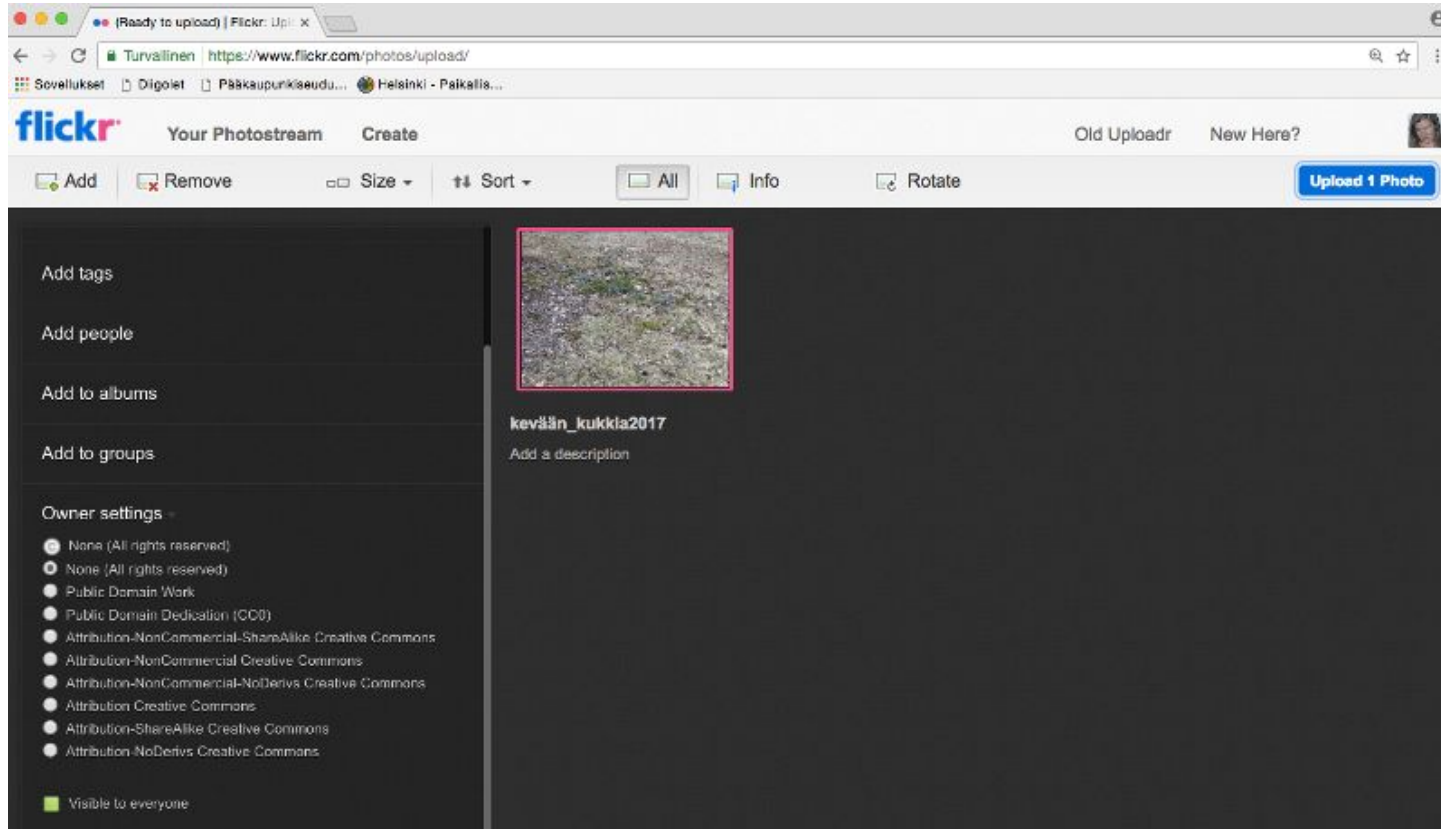

Kaikki **Kuvahaku** Kartat Videot Lisää Asetukset Työkalut

Koko ▼ Väri ▼ Tyyppi ▼ Alka ▼ Saa käyttää uudelleen ja muokata ▼ Lisää työkaluja ▼ Tyhjennä
Näytä tallennetut SafeSear

Avoim jakaminen, esim. Flickr

The screenshot shows the Flickr upload page in a browser window. The address bar displays the URL <https://www.flickr.com/photos/upload/>. The page header includes the Flickr logo, navigation links for "Your Photostream" and "Create", and user options "Old Uploadr" and "New Here?". A toolbar at the top contains icons for "Add", "Remove", "Size", "Sort", "All", "Info", and "Rotate", along with a blue "Upload 1 Photo" button.

On the left side, there are several sections for adding metadata:

- Add tags
- Add people
- Add to albums
- Add to groups
- Owner settings
 - None (All rights reserved)
 - None (All rights reserved)
 - Public Domain Work
 - Public Domain Dedication (CC0)
 - Attribution-NonCommercial-ShareAlike Creative Commons
 - Attribution-NonCommercial Creative Commons
 - Attribution-NonCommercial-NoDerivs Creative Commons
 - Attribution Creative Commons
 - Attribution-ShareAlike Creative Commons
 - Attribution-NoDerivs Creative Commons
- Visible to everyone

The main content area features a photo of a field with small flowers, outlined in red. Below the photo, the text "kevään_kukka2017" is displayed, followed by a prompt "Add a description".

Tietosuoja

- EU:n tietosuoja-asetus [GDPR](#) (General Data Protection Regulation)
 - Astui voimaan 24.5.2016
 - Sovelletaan siirtymäajan jälkeen 25.5.2018 alkaen
- GDPR:n mukaan kuluttajalla on oikeus
 - tietoihinsa (dataansa), niiden oikaisemiseen ja poistamiseen
 - infoon tietojensa (datansa) loukkauksista
 - oikeus siirtää tietonsa toiseen palveluun (ei vielä toukokuussa 2018)
- Lisätietoa (pääasiassa rekisterinpitäjän näkökulmasta):
 - Tietosuojavaltuutetun sivustolla: [EU:n tietosuojauudistuksesta](#)
 - [Arjen tietosuoja](#)
 - [Rekisteröidyn oikeudet](#)
 - [Kuntaliitto: Yleinen tietosuoja-asetus](#)
 - [Hanselin tietosuojaohje](#)

Kyber- ja tietoturva

TOP 5 UHAT: Yksityishenkilöt

Huijaukset ja tilausansat

Uskottava ulkoasu ja kieli saavat yhä useamman haksahamaan huijauksiin.

Kiristyslaitteet leviävät älylaitteisiin

Lunnastrojallaiset lukitsevat tietokoneiden lisäksi muitakin laitteita, kuten televisioita ja tabletteja.

IoT tuli joka kotiin, mutta tietoisuus sen riskeistä ei tullut samassa paketissa.

Yksityisyys somemaailmassa

Kaikki jakamasi ja tekemäsi siirtyy markkinoinnin käyttöön, halusit sitä tai et.

Salasanoiden kierrätys

Koska moni käyttää samoja vanhoja salasanoja eri palveluissa, yhteen palveluun murtautuminen vaarantaa muidenkin palveluiden käytön.

TOP 5 RATKAISUT: Yksityishenkilöt

Mieti ennen kuin klikkaat

Varmista, että linkki tai tiedosto, jota olet avaamassa, on sitä mitä väittää olevansa. Älä aukaise, jos epäilet huijausta.

Salasanojen hallinta

Käytä vahvoja salasanoja, vaihda ne säännöllisesti äläkä käytä samoja salasanoja eri palveluissa.

Päivitä verkossa olevat laitteet ja

käyttämäsi ohjelmistot säännöllisesti

Ajan tasalle päivitetty ohjelmistot ja käyttöjärjestelmä ovat paras turva tietoturva-uhkia vastaan.

Varmuuskopiot tärkeistä tiedoista

Ota tavaksi säännöllinen varmuuskopiointi.

Käytä tietoturvaohjelmistoja

Pidä tietoturvaohjelmistosi ajan tasalla ja ota selaimen varoitukset vakavasti.

Lähde: [Viestintävirasto](#)